

Når gode nyheter er dårlige nyheter

Tor Levin Hofgaard
president i Norsk psykologforening

Vi som jobber med psykisk helse, har vent oss til dårlige nyheter. Riksrevisjonsrapporter og medieoppslag om sviktende tjenester i alle ledd har nærmest blitt dagligdags. Vi er også godt vant med elendighetsbeskrivelser av samfunnsutviklingen. Vi hører om at stadig flere vil ha hjelp, og at de hjelpetrengende blir stadig yngre. Depresjon, angst og rus har fått status som «folkesykdommer», og man får nærmest følelsen av å tilhøre en truet minoritet om man ikke har vært innom en PP-rådgiver eller BUP før man er ute av ungdomsskolen. I enkelte tilfeller kan det nærmest virke som at hele Norges fremtid av ungdom og unge voksne er i ferd med å synke hen i en dyp depresjon, eller ta av i hyperaktivitet. Hjelpemiddelet har tilsynelatende råtnet på rot.

Vi skal ta rapporter om dårlige tjenester på alvor. Vi skal lytte, og komme med innspill når vi ser tendenser til en utvikling som er kritisk i samfunnet. Likevel er det verdt å merke seg at det finnes indikasjoner på at verden ikke er så dystert som media noen ganger vil ha det til.

I februar kom det en rapport fra Folkehelsen som ble beskrevet som en «gladmelding» av instituttet selv. Den kunne fortelle oss at ungdom i Norge stort sett er fornøyd med livet. De har gode venner og varierte fritidsinteresser, de er engasjerte i samfunnet, de har stor pliktfølelse, og de har stort sett lite plager. Veldig få hadde prøvd andre rusmidler enn alkohol. Rapporten fortalte også om ungdom som savner nærværende foreldre, om 13 prosent som sliter psykisk, og om vansker med å få seg venner. Men gjennomgående forteller altså norske ungdommer at de har det bra!

Omtrent samtidig med den overraskende avsløringen av ungdommenes gode liv kom Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten med en rapport om brukererfaringene i psykisk helsevern for voksne. Hovedfunnet var at brukerne var fornøyd. Pasientene forteller at de møtes med respekt, og at de har stort utbytte av behandlingen de får. De er i særlig grad fornøyd med samtalebehandling, og de fleste var også svært fornøyd med den behandleren de hadde. De opplevde både å bli forstått og at de fikk relevant behandling for sine plager. Rapportens kritiske elementer handler om manglende informasjon, manglende samhandling og ventetid. Alle kjente problemstillinger som også er påpekt tidligere. Nyheten i rapporten var med andre ord at de fleste var fornøyd med mye.

For media, derimot, var ikke dette nyheten. Folkehelsas gladmelding hadde blitt til «Svært mange ungdommer med betydelige psykiske plager blir ikke fanget opp». NRK presenterte på sine nettsider Kunnskapssenterets rapport om psykisk helsevern med overskriften: «Brukertilfredsheten har gått ned i psykisk helse». Da de ville ha en kommentar fra Psykologforeningen, nektet de å slippe oss til dersom vi ville nevne det som var positivt i tillegg.

Jeg forstår at media ikke rapporterer om alle fly som lander trygt, men først og fremst skal låne spalte og mikrofon til historiene om de som er i trøbbel. Jeg forstår også at medias rolle som den fjerde statsmakt forplikter til aktiv samfunnskritikk; til å grave opp der andre har interesse av å dekke til. Det er neppe å ta for hardt i å hevde at mediene som helsepolitisk vaktbikkje skal ha sin del av æren for positiv utvikling også innenfor psykisk helsevern. Men i kampen for å forvalte sitt samfunnsansvar er pressen helt avhengig av lesernes og lytternes tillit. Den tilliten oppnås bare ved at virkelighetsbeskrivelsen som bringes til torgs, presenteres nyansert og i hele sitt mangfold. Hvis det blir for stor avstand mellom reportasje og virkelighet, vil vi som er publikum, ende opp med å lukke øynene og proppe ørene. Og hvem er tjent med å bedrive samfunnskritikk i et tomt rom?

Presidentblogg: www.psykologforeningen.no/pt/Foreningen/Nyheter-og-aktuelt/Presidentbloggen